MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ŞI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE FIZICĂ ŞI SPORT
DEPARTAMENTUL FORMARE PROFESIONALĂ CONTINUĂ

Curriculum

la disciplinele de studiu privind formarea profesională continuă în domeniul Ştiinţe ale educației

Domeniul general de studiu – *011. Științe ale educației*
Domeniul de formare profesională – *0114. Formarea profesorilor*
Program de formare continuă – *Educație fizică*
Numărul total de credite de studiu – *20*
Baza admiterii – *studii superioare, medii de specialitate*
Limba de instruire – *română/rusă*
Forma de organizare a învăţământului – cu *frecvență*

Chișinău, 2018

CZU: 372.879.6-057.4:796.1

Recenzenți:

Carp Ion, doctor în științe pedagogice, profesor universitar

Filipov Valeriu, doctor în științe pedagogice, profesor de educaţie fizică, grad didactic superior

Aprobat de către Senatul Universității de Stat de Educație Fizică și Sport, proces-verbal nr.___ din ____________.

Elaborat:
Gheţiu Adelina, doctor în ştiinţe pedagogice, lector univ., şeful Departamentului Formare Profesională Continuă, USEFS ____________
Sava Panfil, conferenţiar universitar, metodist, Departamentul Formare Profesională Continuă ________

Coordonat: Dorgan Viorel, prim-prorector, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar ___________

Aprobat:

Consiliul *Facultății Pedagogie* Proces-verbal nr.___/_________ Decan __________	Şedinţa catedrei Ştiinţe Psihopedagogice şi Socioumanistice Proces-verbal nr.___/_________ Şef catedră _____________	Şedinţa catedrei Bazele Teoriei şi Metodicii Culturii Fizice Proces-verbal nr.___/_________ Şef catedră _____________	Şedinţa catedrei Nataţie şi Turism Proces-verbal nr.___/_________ Şef catedră _____________	
Consiliul *Facultății Sport* Proces-verbal nr.___/_________ Decan _____________	Şedinţa catedrei Atletism Proces-verbal nr.___/_________ Şef catedră _____________	Şedinţa catedrei Teoria şi Metodica Jocurilor Proces-verbal nr.___/_________ Şef catedră _____________	Şedinţa catedrei Managementul Culturii Fizice Proces-verbal nr.___/_________ Şef catedră _____________	Şedinţa catedrei Limbi Moderne Proces-verbal nr.___/_________ Şef catedră _____________
Consiliul *Facultății Kinetoterapie* Proces-verbal nr.___/_________ Decan _____________	Şedinţa catedrei Kinetoterapie Proces-verbal nr.___/_________ Şef catedră _____________	Şedinţa catedrei Gimnastică Proces-verbal nr.___/_________ Şef catedră _____________	Şedinţa catedrei Medicină Sportivă Proces-verbal nr.___/_________ Şef catedră _____________	
Consiliul *Facultății Protecţie, Pază şi Securitate* Proces-verbal nr.___/_________ Decan _____________	Şedinţa catedrei Drept Proces-verbal nr.___/_________ Şef catedră _______________			

CUPRINS

I. NOTA DE PREZENTARE

Curriculumul la disciplinele de studiu privind formarea profesională continuă în domeniul Ştiinţe ale educației (în continuare – *Curriculum*) reprezintă un document normativ ce reflectă condiţiile şi cerinţele perfecţionării activităţii profesorilor de educație fizică din cadrul învăţământului general şi profesional tehnic, nivelul 0-5, exprimate în competenţe profesionale.

Prezentul curriculum are menirea de a răspunde la schimbările ce se produc în învăţământul preuniversitar, privind modernizarea continuă a curriculumului disciplinar centrat pe competențe, astfel, oferind vaste posibilităţi de realizare profesională a cadrelor didactice de educație fizică.

Învăţământul este un domeniu aflat într-o continuă schimbare, principalul factor al schimbării în acest domeniu fiind personalitatea profesorului. În ultimul deceniu, evoluțiile sociale, rapide și imprevizibile, au impus o reconsiderare a rolului, funcțiilor profesorului de educație fizică. Astfel, formarea continuă devine permanent o necesitate pentru a putea face față fluxului de informații, pentru a valorifica continuu noi strategii de acțiune în formarea personalității elevului.

Aplicarea curriculumului axat pe competențe contribuie la formarea personalității elevului și va fi eficient în cazul dacă procesul educațional va fi centrat pe elev, totodată având și finalități bine stabilite.

În acest context, cadrul didactic este participantul unei permanente modernizări, ceea ce permite reactivarea formării iniţiale, revizuirea cunoştinţelor şi abilităţilor psihopedagogice de specialitate adecvate noilor cerinţe sociale.

Scopul prezentului *Curriculum* constă în dezvoltarea competențelor profesionale la didactica disciplinei *Educație fizică* din perspectiva formării la elevi a competenţelor pentru viaţă şi promovarea valorilor educaţionale în formarea personalităţii elevului.

Transpunerea în practică a noului Curriculum (sau reproiectat) este o activitate anevoioasă, cu multe dificultăţi de ordin managerial, motivaţional, psihologic etc.

Implementarea eficientă a curriculumului presupune:

- asigurarea normativă a procesului de implementare;
- formarea profesională continuă a cadrelor didactice;
- crearea condiţiilor manageriale, logistice şi motivaţionale;
- existenţa unei strategii instituţionale de implementare;
- implicarea experţilor etc.;
- realizarea obiectivelor specifice modulelor respective şi asigurarea resurselor materiale şi umane;
- monitorizarea comunicării, participării şi a motivării persoanelor implicate;
- formarea persoanelor şi grupurilor în vederea realizării sarcinilor de dezvoltare curriculară şi a dezvoltării personale a celor implicaţi;
- prevederea elementelor de flexibilitate care fac posibilă modificarea pe parcurs (dacă situaţia o cere);
- combaterea rezistenţei la schimbare prin înlăturarea barierelor;
- obţinerea sprijinului efectiv al factorilor implicaţi.

Toate aceste elemente sunt reflectate în Figura 1.1.

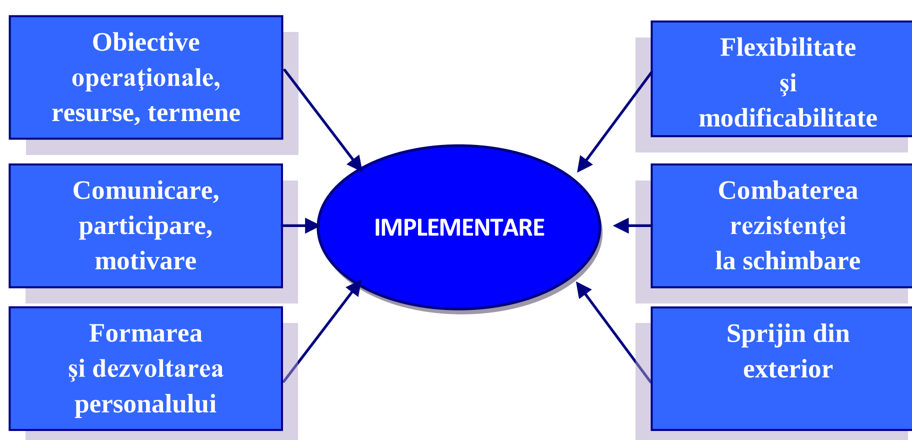

Fig. 1.1. Mecanismul implementării Curriculumului

Implementarea prezentului *Curriculum* se referă, în primul rând, la aplicarea prevederilor acestuia, asigurarea indicatorilor cantitativi şi calitativi care vor fi supuşi evaluării pe parcursul derulării şi la finalul acestuia.

II. CADRU CONCEPTUAL

Curriculumul la disciplinele de studiu privind formarea profesională continuă în domeniul Ştiinţe ale educației, în continuare – *Curriculum*, are menirea de a dezvolta competența profesională a profesorilor de educație fizică din cadrul învăţământului general şi profesional tehnic, nivelul 0-5, drept condiţie decisivă în formarea personalităţii elevului şi asigurarea unui învăţământ eficient şi de calitate.

Principiile formării profesionale continuă a profesorilor de educație fizică:

Principiul calităţii presupune utilizarea cât mai raţională a resurselor umane şi materiale, a strategiilor de formare continuă prin modalităţi structurate şi procedurale care să asigure atât formarea de calitate, cât şi co-formarea şi pregătirea formatorilor instituţionali.

Principiul compatibilizării formării profesionale continue a profesorilor de educație fizică, indică la corespunderea acestuia cu necesitățile sociale, educaţionale naţionale şi instituționale.

Principiul funcţionalităţii presupune racordarea subiectelor propuse în cadrul strategiilor de formare continuă la nivelul de dezvoltare personală a participanţilor, la particularităţile psihologice specifice diferitor generaţii de auditori, participanţi la formarea continuă.

Principiul coerenţei vizează integrarea domeniilor şi subdomeniilor de formare continuă astfel încât să favorizeze învăţarea continuă şi dezvoltarea competenţelor profesionale în raport cu funcţia didactică exercitată.

Principiul axării pe nevoile cadrelor didactice – necesită ca tematica şi experienţele de învăţare să fie centrate pe soluţionarea de situaţii-probleme reale sau similare din activitatea profesională, pe studiu de caz, pe libertatea în alegerea traseului propriu de formare continuă etc.

Formarea continuă a profesorilor de educație fizică are următoarele funcţii:

1) favorizează dezvoltarea personalităţii cadrului didactic;
2) completează educaţia de bază prin educaţie recurentă sau compensatorie;
3) dezvoltă competența profesională;

4) orientează adulţii către un nou mod creativ de a soluţiona probleme importante;
5) oferă o nouă şansă de a obţine o calificare;
6) consolidează capacităţile de utilizare a beneficiilor oferite de tehnologia informaţiei şi comunicaţiilor;
7) asigură dobândirea şi dezvoltarea continuă a competenţelor şi aptitudinilor necesare pentru exercitarea drepturilor şi responsabilităţilor sociale ale fiecărui cetăţean;
8) educă, cultivă aptitudini şi interese individuale cetăţeanului pentru îndeplinirea unui rol social activ;
9) promovează acţiunea comunitară şi personală.

Formarea profesională continuă în domeniul *Ştiinţe ale educaţiei* plasează în centrul preocupărilor personalitatea elevului care parcurge traseul descoperii şi formării personale, iar succesul acestuia în a deveni o valoare pentru sine şi pentru societate depinde, în mod deosebit, de competenţa profesională a cadrului didactic. Axarea pe formarea de competenţe în sistemul educaţional, impune stringent abordarea competenţei profesionale a cadrului didactic, deoarece numai un cadru didactic competent va forma elevilor un anumit ansamblu de competenţe specifice învăţământului general şi profesional tehnic, nivelul 0-5.

Concepţia formării şi destinaţia specialistului. Curriculumul integral al cursului de perfecționare este menit să asigure:

- aprofundarea şi extinderea cunoştinţelor şi a capacităților acumulate de cadrele didactice în domeniul educaţiei fizice şcolare;

- formarea competențelor în scopul determinării priorităților referitoare la organizarea şi desfăşurarea procesului educaţional (activitate didactică curriculară şi activitatea sportivă) în instituţia respectivă de învăţământ;

- dezvoltarea abilităților şi a experienţelor de lucru în colectiv, în echipe, consolidarea capacităţilor de studiere de sine stătător a problematicii ştiinţifico-metodologice, precum şi a capacităţilor de a lua decizii raţionale, adecvate

diverselor circumstanţe educaţionale;

- utilizarea corectă în comunicarea profesională a terminologiei sportive: noţiunilor, definiţiilor, diverselor concepte, legităţi, principii etc. specifice educaţiei fizice și sportului şcolar;

- dezvoltarea continuă a competenţelor referitoare la proiectarea activității didactice şi extracurriculare, precum şi a produselor acestora;

- implementarea formelor şi metodelor netradiţionale în instruirea teoretică şi în pregătirea psihomotrice a elevilor în cadrul lecţiilor de educaţie fizică;

- elaborarea şi aplicarea strategiilor şi tehnologiilor educaţionale conform vârstei, stării de sănătate, dezvoltării fizice şi intelectuale, pregătirii motrice şi funcţionale a elevilor;

- interdisciplinaritatea predării educaţiei fizice (corelaţia dintre educaţia fizică cu alte ştiinţe: anatomia, fiziologia, igiena, medicina etc.).

Curriculumul vizează formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul educaţiei fizice şcolare din cadrul învăţământului general şi profesional tehnic.

Obiectivul fundamental al *Curriculumului* – perfecţionarea sistemului de cunoştinţe şi experienţe cu caracter conceptual şi metodologic (competenţe profesionale) în baza cărora beneficiarii vor contribui la realizarea învăţării de calitate a elevilor în domeniul educaţiei fizice şi a sportului şcolar. În acest context, setul de competenţe cuprinde:

- competenţe referitoare la proiectarea diverselor documente şcolare, care vizează varietatea activităţilor educaţionale;

- competenţe referitoare la implementarea, evaluarea şi analiza produselor educaţionale;

- competenţe referitoare la organizarea şi desfăşurarea activităţii didactice diferenţiate a elevilor în conformitate cu specificul grupului din care aceştia fac parte (grupa medicală: de bază, pregătitoare, specială, scutiţi de la efort fizic);

- competenţe manageriale în vederea gestionării raţionale a timpului lecţiei, antrenamentului sportiv, competiţiei, concursului, cursei turistice etc.;

- competenţe cognitive care ar asigura promovarea modului de viaţă sănătos, culturii sănătăţii omului, exerciţiului fizic, sportului şcolar etc.;

- competenţe psihomotrice pentru a demonstra corect exerciţiile fizice, acțiunile, procedeele și diverse combinații motrice, astfel formând elevilor reprezentări clare despre învăţarea motrice.

Competenţele nominalizate mai sus, se formează şi/se dezvoltă prin intermediul modulelor educaţionale reflectate în Planul-cadru de învăţământ, care au un volum sumar de 600 ore (contact direct – 150 ore, lucrul individual – 450 ore), oferindu-i formabilului 20 credite profesionale.

Evaluarea finală se realizează sub două aspecte: testarea pregătirii psihomotrice, precum şi testarea pregătirii conceptuale şi metodologice a formabilului.

În procesul generării/dezvoltării curriculumului pentru învăţământul general/profesional tehnic/de formare continuă a cadrelor didactice este important să se ţină cont de tendinţele şi provocările-cheie ale contemporaneităţii: globalizarea, gestionarea eficientă a resurselor, schimbările economice și sociale, noile tehnologii informaționale și comunicaționale, inovațiile:

- *Globalizarea* a provocat interdependenţa economiilor, creşterea concurenţei, migraţia, necesitatea unor specialiști de înaltă calificare, capabili să se adapteze la diferite condiţii de muncă şi trai etc.
- *Digitalizarea şi extinderea tehnologiilor informaţionale şi comunicaţionale* a generat schimbarea paradigmei de cunoaştere şi de dezvoltare a competenţelor.
- *Crizele financiare şi provocările politice/economice* determină noi valenţe şi oportunităţi educaţionale, precum ar fi: educaţia pe parcursul întregii vieţi, educaţia pentru toţi şi pentru fiecare, dezvoltarea integrală şi integră a personalităţii, educaţia centrată pe cel ce învaţă etc.

Deci, dezvoltarea curriculumului pentru disciplinele de studiu de formare continuă a profesorilor de educaţie fizică nu este un proces izolat de contextul internaţional şi cel naţional, de contextul social-economic şi educaţional.

Dimpotrivă, aceşti factori, în mare parte, determină concepţia şi metodologia redimensionării curriculumului. Documentul de faţă urmează să abordeze factorii educaţionali determinanţi, dar şi fundamentele conceptuale şi praxiologice ale curriculumului pentru disciplinele de studiu de formare continuă a profesorilor de educaţie fizică în dezvoltare.

Cadrul de referinţă al curriculumului vizează următoarele funcţii:

- de conceptualizare a curriculumului în diferite ipostaze de abordare;
- de reglementare şi corelare a procesului de proiectare şi implementare a curriculumului la nivel naţional şi instituţional;
- de eficientizare a procesului de predare-învăţare-evaluare;
- de sincronizare cu standardele europene în domeniul învăţământului general, profesional tehnic şi superior.

Cadrul de referinţă al curriculumului se adresează:

- conceptorilor de politici curriculare în învăţământul general, profesional tehnic, superior și de formare profesională continuă;
- conceptorilor de curricula pe specializări şi discipline de studii;
- cadrelor didactice preuniversitare şi universitare;
- managerilor din cadrul învăţământului general, profesional tehnic și superior;
- evaluatorilor şi experţilor în curriculum;
- studenţilor şi doctoranzilor;
- agenţilor economici.

Conceptul de competenţă pedagogică reprezintă un standard profesional minim la care trebuie să ajungă un cadru didactic, eficientizând stabilirea de legături funcţionale dintre cerinţele societăţii şi posibilităţile de realizare a acestora de către sistemul de învăţământ contemporan.

În contextul definiţiilor competenţei şi ale caracteristicilor sale de bază, putem desprinde/deduce următoarele concretizări terminologice:

- *Competenţa* în diferite forme ale sale de manifestare şi de complexitate reprezintă *finalitate*, care poate fi măsurată/evaluată prin descriptorii respectivi.

- *Competenţa* poate fi privită ca *obiectiv proiectat* (ceea ce profesorul intenţionează să realizeze în procesul de predare) şi/sau ca *obiectiv final* (ceea ce trebuie să atingă formabilul în procesul de învăţare), ca *obiectiv de evaluare* (performanţă, ceea ce real a achiziţionat formabilul). În acest sens, *obiectivul* este privit ca şi finalitate.
- *Competenţa* reprezintă o achiziţie comportamentală (abordare psihologică a competenţei). În acest sens, competenţa este una complexă, nesecabilă, indivizibilă, neoperaţionabilă.
- *Competenţa* de un grad mai mic de complexitate poate fi privită ca descriptor al competenţei cu un grad mai înalt de complexitate, care, la rândul său, se caracterizează prin descriptorii proprii.

Aşadar, se conturează trei abordări cu referire la conceptul de *competenţă*:

1) Competenţa reprezintă finalitate de diferit grad de complexitate, care poate fi evaluată în baza descriptorilor respectivi.
2) Competenţa este oportună noţiunii de finalitate. În acest caz, competenţa este privită ca o calitate, capacitate sau calificare, este dezvoltată de formabil/cursant şi aparţine acestuia (acest aspect noi îl caracterizăm ca achiziţie comportamentală, aspect psihologic al competenţei), iar finalitatea reprezintă o performanţă măsurabilă al unei experienţe de învăţare care permite să stabilească gradul/nivelul de competenţă format la formabil/cursant (acest substrat/aspect al competenţei de unii cercetători este denumit ca fiind competenţă specifică unităţii de învăţare, de alţii – ca descriptori ai competenţei respective), având, în acelaşi timp, şi funcţia de finalitate, performanţă.
3) *Competenţa* este contrapusă noţiunii de *obiective* sau privită ca sinonim al acestui termen.

De fapt, nici contrapunerea, nici *sinonimizarea* noţiunilor de *competenţe* şi *obiective* nu este justificată. Or, competenţele proiectate preiau forma de obiective la *intrare* în sistem și în acest caz, prin obiectivul final de integrare, se descrie o competenţă sau un ansamblu de competenţe, care la ieşire deja obţin *statutul* de

finalitate/performanţă. De regulă, competenţele proiectate de diferit grad de complexitate corelează cu acelaşi tip de obiective. Spre exemplu, obiectivele generale şi obiectivele specifice – competenţe generale şi competenţe specifice.

În acelaşi timp, obiectivele se află în permanentă operaţionalizare, pe când competenţele sunt complete, integralizate, standardizate (ca achiziţii comportamentale).

Obiectivele şi competenţele pot realiza funcţii identice, dar şi diferite sau realizează mai accentuat una sau altă funcţie. De exemplu, obiectivele asigură mai clar funcţia de orientare a activităţii didactice, de selectare a strategiilor şi metodelor didactice de evaluare curentă a performanţelor academice. În calitate de finalităţi educaţionale, competenţele *ghidează* proiectarea curriculară, dar şi realizarea activităţilor de învăţare şi cercetare.

Competenţa profesională a profesorului de educaţie fizică reprezintă un ansamblu integrat de resurse interne dobândite (cunoştinţe, experienţe şi comportamente) prin cunoaştere, precum şi mobilizare în vederea rezolvării eficiente a situaţiilor educaţionale, fapt ce caracterizează învăţământul de calitate.

Competenţele profesionale specifice profesorului de educaţie fizică sunt dezvoltate în baza a patru module, incluse în actualul *Curriculum*, referitoare la domeniul psihopedagogic în general şi la disciplina de specialitate, în mod special:

A. Aspecte fiziologice şi psihopedagogice ale educaţiei fizice.
B. Teoria şi metodica educaţiei fizice şcolare.
C. Didactica disciplinei/Curriculumul de educaţie fizică.
D. TIC şi implementarea softurilor educaţionale.

Actualul curriculum este deschis pentru a satisface necesităţile de formare ale cadrelor didactice, aceasta fiind o activitate permanentă şi continuă, şi orientează spre dezvoltarea echilibrată a personalităţii formabilului prin raportarea la valorile pedagogiei fundamentale: morale, ştiinţifice, tehnologice, sociale şi politice.

III. ADMINISTRAREA CURSULUI DE FORMARE CONTINUĂ

3.1. Conţinutul planului de învăţământ

Modulul / disciplina	Total ore	Inclusiv		Numărul de ore pe săptămână			Forma de evaluare	Nr. de credi-te
		Contact direct	Lucru indi-vidu-al	Curs	Seminarii	Practico-metodice		
A. Aspecte fiziologice şi psihopedagogice ale educaţiei fizice	**120**	**30**	**90**	**14**	**16**	**-**		**4**
Fundamente psihopedagogice ale educaţiei fizice	60	12	48	6	6	-	C	2
Fiziologia şi igiena educaţiei fizice	30	8	22	4	4	-		1
Managementul carierei profesionale	30	10	20	4	6	-		1
B. Teoria şi metodica educaţiei fizice şcolare	**210**	**46**	**164**	**8**	**20**	**18**		**7**
Metodologia dezvoltării calităţilor motrice	30	6	24	-	4	2		1
Biomecanica şi învăţarea motrice	30	8	22	2	6	-		1
Tipologia modernă a lecţiilor de educaţie fizică	30	6	24	2	-	4		1
Sistemul competenţelor şi metodologia formării/ dezvoltării	60	14	46	2	4	8	C	2
Activitatea extracurriculară la educaţia fizică	30	6	24	-	4	2		1
Documentarea procesului de educaţie fizică	30	6	24	2	2	2		1
C. Didactica disciplinei/ Curriculumul de educaţie fizică	**240**	**62**	**178**	**20**	**24**	**18**		**8**
Învăţământul curricular – învăţământ formativ-creativ	60	16	44	6	10	-		2
Concepţia educaţiei fizice şi sportului şcolar	30	8	22	4	4	-		1
Conţinuturile curriculare educaţionale	30	8	22	2	6	-		1
Proiectarea didactică	30	12	18	4	2	6		1
Practica educaţională	60	14	46	2	-	12	C	2
Evaluarea succesului şcolar	30	4	26	2	2	-		1
D. TIC şi implementarea soft-urilor educaţionale	**30**	**12**	**18**	**-**	**-**	**12**	**C**	**1**
TOTAL:	**600**	**150**	**450**	**42**	**60**	**48**		**20**

3.2. Graficul procesului de studii

Repartizarea orelor pe săptămâni					
Săptămâna I		Săptămâna II		Săptămâna III	
Nr. de zile	Nr. de ore	Nr. de zile	Nr. de ore	Nr. de zile	Nr. de ore
5	50	5	50	5	50

IV. COMPETENȚE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI DE FORMARE ȘI FINALITĂȚILE DE STUDIU

4.1. Competențele dezvoltate în cadrul cursului de formare

Prezentul Curriculum pune accent pe dezvoltarea a cinci grupuri de competenţe profesionale specifice pentru cadrul didactic şi anume:

Competenţa epistemologică, structurată în *trei componente*:

- *componenta de specialitate* care reprezintă un ansamblu de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi specifice domeniului de cunoaştere a educaţiei fizice şi a sportului şcolar;

- *componenta psihopedagogică* care reprezentă un ansamblu de cunoştinţe, priceperi şi deprinderi specifice domeniului psihopedagogic ce determină aplicarea eficientă a teoriei cunoaşterii ştiinţifice din domeniul educaţiei fizice;

- *componenta culturală* care reprezintă un ansamblu de cunoştinţe variate din diverse domenii ale cunoaşterii necesare pentru rezolvarea diverselor situaţii, cultura amplă a cadrului didactic fiind o posibilitate reală de formare şi dezvoltare culturală a elevilor.

Competenţa managerială vizează luarea de decizii adecvate, în scopul realizării obiectivelor stabilite şi obţinerea de performanţe eficiente. Profesorul conduce procesul de formare/dezvoltare a personalităţii elevului atât prin intermediul disciplinei de specialitate, cât şi prin alte activităţi extracurriculare orientând şi dirijând astfel resursele umane, materiale şi didactice pentru realizarea eficientă a obiectivelor procesului educaţional.

Competenţa comunicativă vizează măiestria cadrului didactic de a enunţa mesaje educaţionale în dependenţă de particularităţile câmpului psihopedagogic. În

cadrul activităţii pedagogice comunicarea, reprezintă atât o artă, cât şi un instrument profesional necesar şi indispensabil cadrului didactic pentru învăţarea motrice şi stabilirea relaţiilor constructive cu elevii, părinţii, cadrele didactice etc.

Competenţa de investigare permite cadrului didactic să valorifice cercetările pedagogice în direcţia reglării şi autoreglării procesului de învăţământ în general şi în special să realizeze diverse investigaţii în scopul eficientizării procesului educaţional.

Competenţa metacognitivă prin care se înţelege ansamblul de cunoştinţe pe care individul le deţine referitor la funcţionarea propriei cogniţii, dar şi la procesele de control care dirijează activităţile cognitive în timpul executării lor. Aspectul fundamental al acestei competenţe este autocunoaşterea, adică o mai bună cunoaştere de sine, a strategiilor utilizate în diverse situaţii, a punctelor forte şi a celor slabe, pentru a deveni mai flexibili în diverse situaţii prin antrenarea proceselor de monitorizare, control, reglare.

4.2. Finalităţile de studiu

Cadrele didactice care au urmat cursurile de formare profesională continuă în domeniul Științe ale educației – profesori de educaţie fizică, vor fi capabile:

- să cerceteze, să analizeze şi să interpreteze diverşi indici care caracterizează dinamica dezvoltării somatice, pregătirii fizice, funcţionale şi motrice a elevilor;
- să utilizeze eficient comunicarea în scopul învăţării de calitate, consolidării parteneriatului educaţional, evitării traumatismului sportiv, diverselor conflicte etc.;
- să posede cunoştinţe şi experienţe referitoare la formarea şi consolidarea interesului şi a motivaţiei elevilor de practicare sistematică şi independentă a exerciţiului fizic, a sportului pentru sănătate;
- să înţeleagă şi să explice elevilor procesele psihofiziologice, care au loc în organismul uman în timpul practicării exerciţiilor fizice, sportului pentru sănătate;
- să estimeze esenţa şi importanţa socială a modului de viaţă sănătos, a

sportului, a culturii sănătăţii etc.;

- să argumenteze importanţa profesională şi socială a specialistului de educaţie fizică şi sport;

- să implementeze în mod creativ diverse tehnici şi practici moderne de învăţare-predare-evaluare.

V. CONDIŢIONĂRILE SAU EXIGENŢELE PREALABILE

Pentru o înţelegere şi însuşire operativă şi temeinică a disciplinelor de studiu din cadrul curriculumului de formare continuă, formabilii - profesori de educație fizică trebuie să posede cunoştinţe din disciplinele anterior studiate în cadrul formării inițiale, ciclul I şi II, despre structurile anatomice ale corpului şi a fiziologiei sistemului nervos, specificul fenomenelor şi proceselor psihice însuşite la psihologia generală şi, respectiv a vârstelor: zona actuală şi proximă a dezvoltării, fondul atitudinal, aptitudinal şi temperamental al personalităţii, trăsăturile de caracter etc. Auditorii trebuie să deţină informaţii privind evoluţia, dezvoltarea, mecanismele şi relaţia existentă între fenomenele/procesele psihice şi substratul neuronal, creier şi comportamentul omului. Este importantă cunoaşterea şi înţelegerea conceptelor proprii psihologiei copilului și adolescentului, precum și ale psihopedagogiei educaţiei; capacitatea de a identifica şi de a interpreta corespunzător aceste concepte în manifestarea lor concretă în plan social.

Totodată, participantul la cursurile de formare profesională continuă trebuie să posede cunoștințe și din teoria și metodica predării educației fizice în instituțiile de învățământ general şi profesional tehnic.

VI. CONŢINUTUL TEMATIC ŞI ACHIZIŢII DE FORMARE

Nr. d/o	Disciplina de studiu	Finalităţi educaţionale	Conţinuturi	Nr. de ore	Formele de instruire		
					Curs	Seminar	Practico-metodice
A. Aspecte fiziologice şi psihopedagogice ale educaţiei fizice				**30**	**14**	**16**	**-**
1.	***Fundamente psihopeda-gogice ale educaţiei fizice***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**12**	**6**	**6**	**-**
		-să argumenteze rolul profesorului în educarea calităţilor de personalitate ale elevului; -să aplice în situaţii noi mijloacele educaţiei fizice în planificarea activităţii elevilor; -să aplice normele de etică pentru reuşita demersului comunicativ în activitatea didactică; -să stabilească şi să menţină relaţii optime cu partenerii în comunicare; -să adapteze mijloacele educaţiei fizice şi metodele psihopedagogice la grupul ţintă; -să diferenţieze strategiile de dezvoltare a parteneriatelor educaţionale;	1.Profesorul de educaţie fizică-factor decisiv în formarea personalităţii elevului	2	2	-	-
			2.Particularităţile psihosociale ale elevilor cu CES	2	2	-	-
			3.Formarea comportamentului prosocial al elevului	2	-	2	-
			4.Comunicarea pedagogică – factor esenţial în eficientizarea procesului didactic la educaţia fizică	2	-	2	-
			5.Dezvoltarea proceselor psihice ale elevilor în cadrul orelor de educaţie fizică	2	-	2	-
			6.Consilierea psihopedagogică în educaţie fizică: parteneriate educaţionale	2	2	+	-
2.	***Fiziologia şi igiena educaţiei fizice***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**8**	**4**	**4**	**-**
		-să cunoască particularităţile de adaptare a organismului la efortul fizic;	1.Aspecte igienice ale educaţiei fizice şcolare	4	2	2	-
			2. Metodologia desfăşurării orei de educaţie fizică cu elevii	2	2	-	-

		-să compare stările funcţionale ale organismului uman în repaos şi în timpul efortului fizic; -să respecte cerinţele igienice referitor la desfăşurarea lecţiei de educaţie fizică; -să planifice activitatea elevilor în conformitate cu diagnosticul medical; -să cunoască procedeele acordării primului ajutor medical;	din grupa medicală specială				
			3. Preîntâmpinarea traumatismului şi acordarea primului ajutor medical în cadrul orelor de educaţie fizică	2	-	2	-
3.	***Managemen-tul carierei profesionale***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**10**	**4**	**6**	**-**
		-să elaboreze programul dezvoltării propriei cariere profesionale; -să caracterizeze componentele pregătirii profesionale; -să rezume structura şi conţinutul sistemului de competenţe profesionale; -să-şi autoevalueze competenţele profesionale; -să deducă cerin-ţele cu referire la atestarea cadrelor didactice;	1. Managementul carierei profesionale a cadrului didactic.	2	2	-	-
			2.Structura şi conţinutul pregătirii profesionale a profesorului de educaţie fizică	2	-	2	-
			3.Competenţele profesionale ale profesorului de educaţie fizică	4	-	4	-
			4.Atestarea profesională a cadrelor didactice de educaţie fizică	2	2	-	-
B. Teoria şi metodica educaţiei fizice şcolare				**46**	**8**	**20**	**18**
1.	***Metodologia dezvoltării calităţilor***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**6**	**-**	**4**	**2**

	motrice	-să selecteze metode şi mijloace eficiente pentru dezvoltarea calităţilor motrice de bază şi speciale; -să elaboreze tehnici eficiente de evaluare a gradului dezvoltării calităţior motrice;	1.Caracteristica şi metodologia dezvoltării calităţilor motrice	2	-	2	-
			2.Strategii şi tehnologii utilizate în scopul dezvoltării şi evaluării calităţilor motrice	2	-	-	2
			3.Metodologia utilizării antrenamentului în circuit în scopul dezvoltării complexe a calităţilor motrice generale şi speciale	2	-	2	-
2.	***Biomecanica şi învăţarea motrice***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**8**	**2**	**6**	**-**
		-să cunoască legităţile biomecanice referitoare la motricitatea omului; -să caracterizeze factorii de bază care contribuie la învăţarea motrice eficientă; -să identifice metode şi mijloace raţionale pentru învăţarea motrice în dependenţă de etapele acesteia;	1. Biomecanica diferenţiată	2	2	-	-
			2. Corpul uman – sistem biomecanic	2	-	2	-
			3. Factorii eficientizării învăţării motrice	2		2	-
			4. Caracteristica etapelor învăţării motrice: obiective, conţinut, finalităţi	2	-	2	-
3.	***Tipologia modernă a lecţiilor de educaţie fizică***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**6**	**2**	**-**	**4**
		-să clasifice sistemul formelor de instruire; -să caracterizeze formele netradiţionale de instruire teoretică şi motrice a elevilor;	1.Tipologia clasică şi modernă a formelor de instruire	2	2	-	-
			2.Caracteristica formelor netradiţionale de instruire a elevilor la disciplina Educaţie fizică	4	-	-	4
4.	***Sistemul competenţelor şi metodologia formării/ dezvoltării***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**14**	**2**	**4**	**8**
		-să caracterizeze elementele structurale ale competenţei şcolare;	1.Competenţa şcolară: concept, structură, finalitate	2	2	-	-
			2.Sistemul competenţelor la disciplina de studii Educaţie fizică	2	-	2	-

		-să argumenteze interdependenţa competenţelor cognitive, psihomotrice şi atitutudinale; -să aplice tehnologii de formare/dezvoltare a diverselor tipuri de competenţe; -să elaboreze tehnici de evaluare a diverselor competenţe psihomotrice;	3.Metodologia formării/ dezvoltării competenţelor cognitive la orele de educaţie fizică	2	-	2	-
			4. Metodologia formării/ dezvoltării competenţelor psihomotrice şi atitudinale la orele de educaţie fizică prin intermediul atletismului	2	-	-	2
			5. Metodologia formării/ dezvoltării competenţelor psihomotrice şi atitudinale la orele de educaţie fizică prin intermediul gimnasticii	2	-	-	2
			6. Metodologia formării/ dezvoltării competenţelor psihomotrice şi atitudinale la orele de educaţie fizică prin intermediul jocului sportiv volei	2	-	-	2
			7. Metodologia formării/ dezvoltării competenţelor psihomotrice şi atitudinale la orele de educaţie fizică prin intermediul jocului sportiv baschet	2	-	-	2
5.	***Activitatea extracurri-culară la educaţia fizică***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**6**	**-**	**4**	**2**
		-să cunoască metodologia desfăşurării activităţii extracurriculare la disciplina de studii Educaţia fizică; -să elaboreze Regulamentul pentru organizarea şi desfăşurarea Olimpiadei la educaţia fizică;	1.Sportul şcolar: concept, structură, conţinut, finalităţi	4	-	2	**2**
			2.Olimpiada şcolară de educaţie fizică	2	-	2	-
6.	***Documenta-rea procesului de educaţie fizică***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**6**	**2**	**2**	**2**
		-să cunoască actele conceptuale, legislative şi normative cu referire la educaţia fizică şi sportul şcolar;	1.Clasificarea şi caracteristica sistemului de documentare a procesului educaţional la disciplina de studiu Educaţie fizică	2	-	2	-
			2.Cadrul legislativ de	2	2	-	-

			referinţă la disciplina de studiu Educaţie fizică				
			3.Documentarea elevului la disciplina de studii Educaţia fizică	2	-	-	2
C. Didactica disciplinei/Curriculumul de educaţie fizică				**62**	**20**	**24**	**18**
1.	***Învăţămân-tul curricular – învăţământ formativ-creativ***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**16**	**6**	**10**	**-**
		-să cunoască componentele structurale şi conţinuturile educaţionale de bază a curriculu-mului de educaţie fizică; -să caracterizeze metodele inter-active de predare-învăţare-evaluare; -să modeleze situaţii de inter-disciplinaritate în cadrul orei de educaţie fizică; -să determine procentul densităţii pedagogice şi motrice la diferite tipuri de lecţie;	1.Învăţământul curricular – imperativ al reformei învăţământului din Republica Moldova	2	2	-	-
			2. Structura şi conţinutul curriculumului de educaţie fizică	2	-	2	-
			3.Învăţarea interactivă în cadrul lecţiei de educaţie fizică	2	-	2	-
			4.Abordarea trans- şi interdisciplinară în predarea educaţiei fizice şcolare	2	2	-	-
			5.Metodologia proiectării şi evaluării temelor pentru acasă la disciplina de studiu Educaţie fizică	2	-	2	-
			6. Rolul şi administrarea orei de educaţie fizică în implementarea curriculumului şcolar	6	2	4	-
2.	***Concepţia educaţiei fizice şi sportului şcolar***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**8**	**4**	**4**	**-**
		-să analizeze reperele conceptuale şi metodologice ale curriculumului şcolar de educaţie fizică; -să deducă esenţa şi finalităţile educaţionale ale Curriculumului disciplinar; -să argumenteze necesitatea reconceptualizării procesului educaţional la	1.Caracteristica concepţiei educaţiei fizice şi sportului şcolar	2	-	2	-
			2.Conceptul de bază al curriculumului şcolar de educaţie fizică	2	2	-	-
			3.Reconceptualizarea predării educaţiei fizice	2	2	-	-
			4.Finalităţile educaţionale la disciplina de studiu Educaţie fizică	2	-	2	-

		educaţia fizică;					
3.	***Conţinuturi-le curriculare educaţionale***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**8**	**2**	**6**	**-**
		-să caracterizeze conţinuturile educaţionale ale domeniilor cognitiv, psihomotor şi atitudinal; -să identifice conţinuturile educaţionale curriculare în dependenţă de condiţiile instituţiei de învăţământ;	1.Caracteristica integrală a modulului educaţional curricular	2	2	-	-
			2.Caracteristica domeniului curricular cognitiv	2	-	2	-
			3. Caracteristica domeniului curricular psihomotor	2	-	2	-
			4. Caracteristica domeniului curricular atitudinal	2	-	2	-
4.	***Proiectarea didactică***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**12**	**4**	**2**	**6**
		-să cunoască categoriile taxonomice ale domeniilor educaţionale; -să elaboreze seturi de obiective operaţionale în scopul formării/ dezvoltării competenţelor elevilor în dependenţă de domeniul educaţional; -să elaboreze proiecte didactice pentru diverse tipuri de lecţie; -să caracterizeze documentele de planificare şi evidenţă a activi-tăţii extracurricu-lare la disciplina de studiu Educaţia fizică;	1.Metodologia elaborării proiectului didactic de lungă durată	2	2	-	-
			2.Operaţionalizarea obiectivelor pentru formarea/dezvoltarea competenţelor elevilor la orele de educaţie fizică	2	-	2	-
			3. Metodologia elaborării proiectului didactic al lecţiei teoretice	2	-	-	2
			4. Metodologia elaborării proiectului didactic al lecţiei de laborator	2	-	-	2
			5. Metodologia elaborării proiectului didactic al lecţiei mixte	2	-	-	2
			6.Planificarea activităţii sportive în instituţia de învăţământ	2	2	-	-
5.	***Practica educaţională***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**14**	**2**	**-**	**12**
		-să analizeze şi să	1. Experienţa avansată –	2	2	-	-

		evalueze calitatea şi eficienţa diferitor tipuri de lecţie şi activităţi sportive; -să aprecieze comportamentul atitudinal al cadrului didactic şi al elevilor manifestat în cadrul lecţiilor de educaţie fizică şi activităţilor sportive;	factor primordial în sporirea măiestriei pedagogice a profesorului de educaţie fizică				
			2. Asistenţa, analiza şi evaluarea lecţiei teoretice de educaţie fizică	2	-	-	2
			3. Asistenţa, analiza şi evaluarea lecţiei de laborator de educaţie fizică	2	-	-	2
			4. Asistenţa, analiza şi evaluarea lecţiei mixte de educaţie fizică	2	-	-	2
			5. Asistenţa, analiza şi evaluarea lecţiei practice de educaţie fizică	4	-	-	4
			6. Asistenţa, analiza şi evaluarea activităţilor sportive extracurriculare	2	-	-	2
6.	***Evaluarea succesului şcolar***	**La finele cursului formabilii vor fi capabili:**	**Conţinuturi**	**4**	**2**	**2**	**-**
		-să deducă criteriile clasificării tehnicilor de evaluare; -să argumenteze importanţa evalu-ării criteriale;	1.Sistemul de evaluare a competenţelor elevilor la disciplina de studiu Educaţie fizică	2	2	-	-
			2.Evaluarea criterială prin descriptori a competenţelor elevilor	2	-	2	-
D. TIC şi implementarea soft-urilor educaţionale				**12**	**-**	**-**	**12**
1.	**TIC şi implemen-tarea soft-urilor educaţio-nale**	-să aplice diverse strategii de căuta-re a informaţiei în sistemul datelor bibliografice; -să înregistreze prin intermediul aplicaţiei Excel indicii pulsometriei lecţiei; -să elaboreze proiectul unei lecţii teoretice în Power Point.	1.Strategii de căutare a informaţiei în sistemul datelor bibliografice	2	-	-	2
			2.Editorul de texte Microsoft Word.	2	-	-	2
			3.Aplicaţia Microsoft Excel	2	-	-	2
			4.Aplicaţia Power Point.	2	-	-	2
			5.TIC şi implementarea soft-urilor educaţionale	4	-	-	4
				150	**42**	**60**	**48**

VII. SUGESTII METODOLOGICE

Curriculumul la disciplinele de studiu privind formarea profesională continuă în domeniul Științe ale educației (profesori de educație fizică) îşi propune activităţi metodologice în scopul dezvoltării competenţelor profesionale. Printre cele mai eficiente metode de lucru cu formabilii sunt: training-ul, prelegerea, conversaţia euristică, jocul didactic, consilierea metodologică. În cadrul acestor activităţi mai pot fi utilizate şi alte metode, care stimulează procesele de gândire a formabilului: experimentul, problematizarea, investigaţia, SWOT, instruirea prin cooperare, studiul de caz etc.

Profesorul trebuie să fie un bun cunoscător al tehnologiei didactice şi un practician de succes al profesiei pedagogice, dar, în acelaşi timp, şi unul care manifestă iniţiativă, spirit creativ, flexibilitate, deschidere la schimbare, cu o conduită ireproşabilă, atent şi sensibil la nevoile şi problemele elevilor.

Pe măsura acumulării experienţei şi a dezvoltării aptitudinilor pedagogice, cadrul didactic dobândeşte măiestrie pedagogică, care trebuie concepută ca treaptă superioară de dezvoltare a unei *competenţe pedagogice* iniţiale, desemnând un înalt nivel de dezvoltare al competenţei atins prin exersare.

În acest context, formatorul este nu altceva decât un moderator în organizarea şi ghidarea formabililor, oferindu-le puncte de sprijin la solicitare. Sarcinile formative propuse trebuie să dispună de o abordare constructivă ce va implica interiorizarea şi autoreglarea cunoştinţelor pornind de la propria experienţă a formabilului.

Se solicită aplicarea metodelor active în care formabilii descoperă singuri, analizează critic, argumentează propriile decizii, fiind încurajată autonomia cognitivă şi acţională. Cheia dezvoltării competenţei profesionale este autoanaliza şi autocontrolul cognitiv sau metacognitiv, ceea ce permite medierea internă a formării profesionale şi facilitează înlăturarea carenţelor în cunoaştere. Cunoaşterea dobândită este personalizată, formatorul angajându-se, astfel în noi

experienţe de învăţare pentru formularea şi verificarea de noi ipoteze verbalizate şi negociate în grup.

Formarea competenţei profesionale a cadrului didactic include:

- reactualizarea achiziţiilor anterioare;
- ordonarea prin clasificare şi analiza prin diferenţiere;
- interiorizarea prin exemplificare, explorare, sinteză, raţionalizare;
- generalizarea prin creare, proiectare.

În acest context rolul formatorului este de a organiza, structura, ghida activitatea formabilului, oferindu-i puncte de sprijin după necesitate, privind:

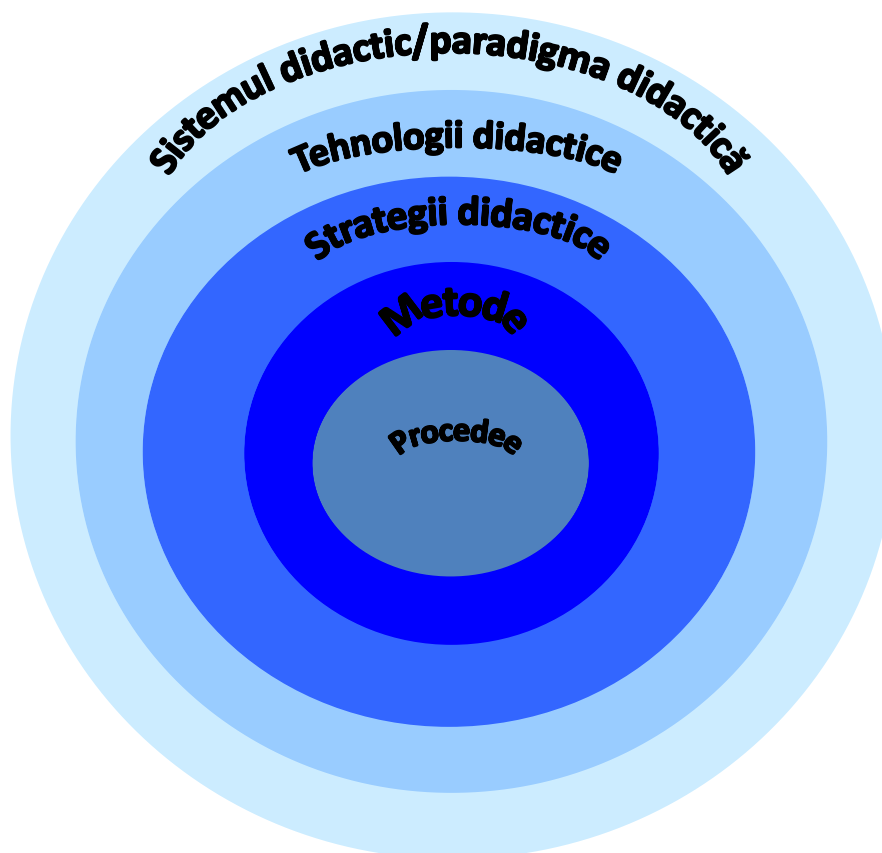

Fig. 7.1. Sistemul didactic / Paradigma didactică

Paradigma didactică reprezintă un ansamblu de teorii, principii, reguli, dar şi o formă superioară a normativităţii pedagogice ce fundamentează şi asigură reglarea predării-învăţării-evaluării la nivelul unei sau mai multor discipline de studii. *Paradigma didactică* se subordonează filozofiei educaţiei promovate la nivelul de politici educaţionale.

Tehnologia didactică – ansamblul structural al strategiilor didactice puse în aplicare printr-o strânsă corelare a acestora cu finalităţile, conţinuturile şi formele de instruire, dar mai este şi o formă specifică şi superioară a normativităţii didactice, ce asigură reglarea şi realizarea unui proces de predare-învăţare-evaluare. Ea asigură formarea de competenţe transversale, de specializare şi generale pe discipline de studii.

Tehnologia didactică se subordonează paradigmei/sistemului didactic. *Tehnologia didactică* se formează din combinarea a două sau mai multe strategii didactice, una dintre care poate fi dominantă şi care determină tipologia acesteia. De exemplu, tehnologia instruirii problematizate.

Tehnologia didactică poate fi echivalată cu strategia didactică, în cazurile în care strategia didactică respectivă asigură formarea unei competenţe generale sau transversale. Aceasta are următoarele caracteristici: complexitatea, repetabilitatea, integralitatea etc.

Strategiile didactice – concept teoretic de abordare a procesului de instruire, dar şi un concept practic de combinare a metodelor într-o structură didactică operaţională/procedurală.

Strategia didactică reprezintă o formă specifică a normativităţii pedagogice, care asigură reglarea şi realizarea atât a întregului proces, cât şi a unor secvenţe de învăţare. Ea este orientată spre formarea competenţelor transversale, de specializare, specifice disciplinei de studiu și se formează din două sau mai multe metode, una dintre care poate fi dominantă, dar şi finală a tipologiei acesteia.

Strategia didactică poate fi echivalentă cu metoda didactică, în cazul în care ea este orientată spre formarea unei competenţe concrete. Ea se subordonează tehnologiei didactice.

Combinarea metodelor în cadrul unei strategii didactice este determinată de mai mulţi factori:

- tipologia finalităţilor;
- complexitatea conţinuturilor;

- tipologia formelor de organizare a instruirii;
- viziunea didactică a profesorului;
- potenţialul formativ-dezvoltativ al metodelor didactice etc.

Metoda didactică este calea ce trebuie urmată, drumul ce conduce la atingerea finalităţilor preconizate. Ea reprezintă un instrument de învăţare, care se constituie dintr-un ansamblu de procedee orientate spre formarea competenţelor specifice unităţii de învăţare şi competenţelor generale pe discipline (cunoştinţelor, capacităţilor, atitudinilor). Metoda se subordonează strategiei didactice şi se formează din două sau mai multe procedee. Unele metode pot dobândi trăsăturile unui procedeu în contextul altei metode şi invers, un procedeu poate prelua funcţia unei metode. Metoda se aplică printr-un ansamblu de operaţii concrete, numite *procedee*.

Procedeul didactic reprezintă o secvenţă a metodei, un simplu detaliu, o tehnică mai limitată de acţiune, o componentă sau chiar o particularitate a metodei.

În acest context, rezumăm:

- Tehnologia/strategie didactică = activitate.
- Metoda didactică = acţiune.
- Procedeu didactic = operaţie.

Tehnologiile, strategiile şi metodele didactice se realizează în cadrul formelor de organizare a instruirii – cursului, seminarului, activităților practico-metodice etc.

Particularităţile aplicării acestor categorii didactice ţin de următoarele aspecte:

•*Tehnologia didactică* (una sau mai multe) poate fi aplicată pe întreg parcursul studierii unei discipline de studiu. De exemplu, în cadrul predării disciplinei *Managementul carierei profesionale* se va aplica tehnologia învăţării problematizate. Aceasta înseamnă că toate unităţile de învăţare vor include strategii didactice problematizate, aplicând diferite combinaţii de metode, însă metoda de învăţare problematizată va fi dominantă în cadrul fiecărei unităţi de învăţare.

•*Strategia didactică* (una sau mai multe), de regulă, se aplică în cadrul studierii unor unităţi/module de conţinut. De exemplu, curs – 4 ore, seminar – 8 ore. În acest caz, strategia didactică face parte dintr-o tehnologie didactică. Aceeaşi strategie didactică poate fi aplicată în cadrul studierii mai multor unităţi de conţinuturi consecutiv sau întrerupt.

•*Metoda didactică* se aplică în cadrul predării-învăţării unor subiecte concrete la orele de curs/seminar etc. În acest caz, metoda face parte dintr-o strategie didactică şi constituie nucleul/componenta de bază a strategiilor didactice. Metoda are un caracter multifuncţional, în sensul că poate fi aplicată ca instrument didactic de sine stătător (în acest caz, metoda realizează funcţiile strategiei didactice), dar şi în combinaţie cu alte metode, constituind o strategie didactică.

Strategii didactice interactive. *Instruirea interactivă* reprezintă un tip superior de instruire, care se bazează pe asigurarea interactivităţii formabililor, respectiv pe implicarea şi participarea acestora (inter)activă şi deplină (intelectuală/cognitivă, afectiv-motivaţională şi psihomotorie) în procesul propriei formări, prin stabilire de interacţiuni intelectuale, verbale, social-emoţionale şi afective cu formatorul şi cu ceilalţi colegi, şi prin stabilire de interacţiuni cu conţinuturile curriculare.

Reieşind din aceste definiţii, putem concluziona: instruirea activă/interactivă valorifică activismul individului cu sine însuşi şi cu alţii, comunicarea intra- şi interpersonală, pe care o consideră o condiţie de realizare a activităţii mentale, psihofizice şi axiologice.

Promovarea instruirii active/interactive se realizează prin intermediul strategiilor didactice respective – active şi interactive. Strategia didactică centrată pe cel ce învaţă reprezintă o strategie activă şi interactivă.

Abordarea strategiilor didactice interactive se încadrează în problematica generală a dezvoltării paradigmei educaţionale cu referire la dimensiunea de predare-învăţare-evaluare, evidenţiind caracterul activ-participativ din partea celor ce învaţă şi posibilitatea de cooperare şi de comunicare eficientă.

Strategiile didactice interactive, ca strategii de grup, presupun munca în colaborare a formabililor organizaţi în microgrupuri sau echipe de lucru în vederea atingerii unor finalităţi preconizate (soluţii la o problemă, crearea de alternative etc.). Acestea se bazează pe sprijinul reciproc în căutare-cercetare şi învăţare, stimulează participările individuale, favorizând experienţele acestora (abilităţi cognitive, afective, volitive, sociale). Strategiile didactice solicită efort de adaptare la normele de grup, toleranţă faţă de opiniile, părerile colegilor, dezvoltând capacităţile autoevaluative. Rezumând, concluzionăm că sunt strategii de interacţiune activă între participanţii activităţii didactice (formabil-formabil, formabil-formator).

Strategiile didactice interactive presupun provocarea şi susţinerea învăţării active, în cadrul căreia cel ce învaţă acţionează asupra informaţiei pentru a o transforma în una nouă, personală, proprie. În sens constructivist, folosind aceste strategii, formatorul îl determină pe formabil să devină responsabil de învățare, devenind participant creativ la procesul de construire a sensurilor informaţionale, prin rezolvări de probleme, prin explorări şi cercetări sau aplicând ceea ce a dobândit în contexte noi, diferite.

Principiile strategiilor didactice interactive. *Învăţarea interactivă* se realizează în relaţie cu ceilalţi şi cu materialul de studiu, având la bază procese de construcţie şi de construcţie creativă, inovatoare. Ea apare ca urmare a eforturilor individuale şi colective prin intermediul interacţiunii dintre formabili şi/sau dintre formabili şi formatori, pe de o parte, şi dintre formabili şi conţinutul materiei de studiu, pe de altă parte. Învăţarea interactivă vizează schimburile sociale în dobândirea noului, stimulând construirea şi redefinirea sensurilor, receptivitatea faţă de experienţele noi, căutate şi rezolvate prin explorare, deducţie, analiză, sinteză, generalizare, abstractizare, concretizare, punând accentul pe realizarea conexiunilor dintre noţiuni, fapt ce solicită o profundă implicare intelectuală, psihomotorie, afectivă şi voliţională.

Din acest punct de vedere, *principiile care stau la baza elaborării strategiilor interactive* sunt:

- Construirea propriilor înţelesuri şi interpretări ale conţinuturilor instruirii.
- Discutarea şi negocierea, nu impunerea obiectivelor.
- Promovarea alternativelor metodologice de predare-învăţare-evaluare.
- Solicitarea informaţiilor transdisciplinare şi analizele multidimensionale ale realităţii.
- Evaluarea mai puţin criterială şi mai mult reflexivă, prin metode alternative de evaluare.
- Promovarea învăţării prin descoperire şi rezolvare de probleme.

Învăţarea interactiv-creativă este un proces de creare de semnificaţii faţă de noua informare şi de cunoştinţele anterioare, de transformare a structurilor cognitive ale formabilului, consecinţă a încorporării noilor achiziţii (cunoştinţe, capacităţi), prin angajarea eforturilor intelectuale şi psihomotorii de construire a cunoaşterii.

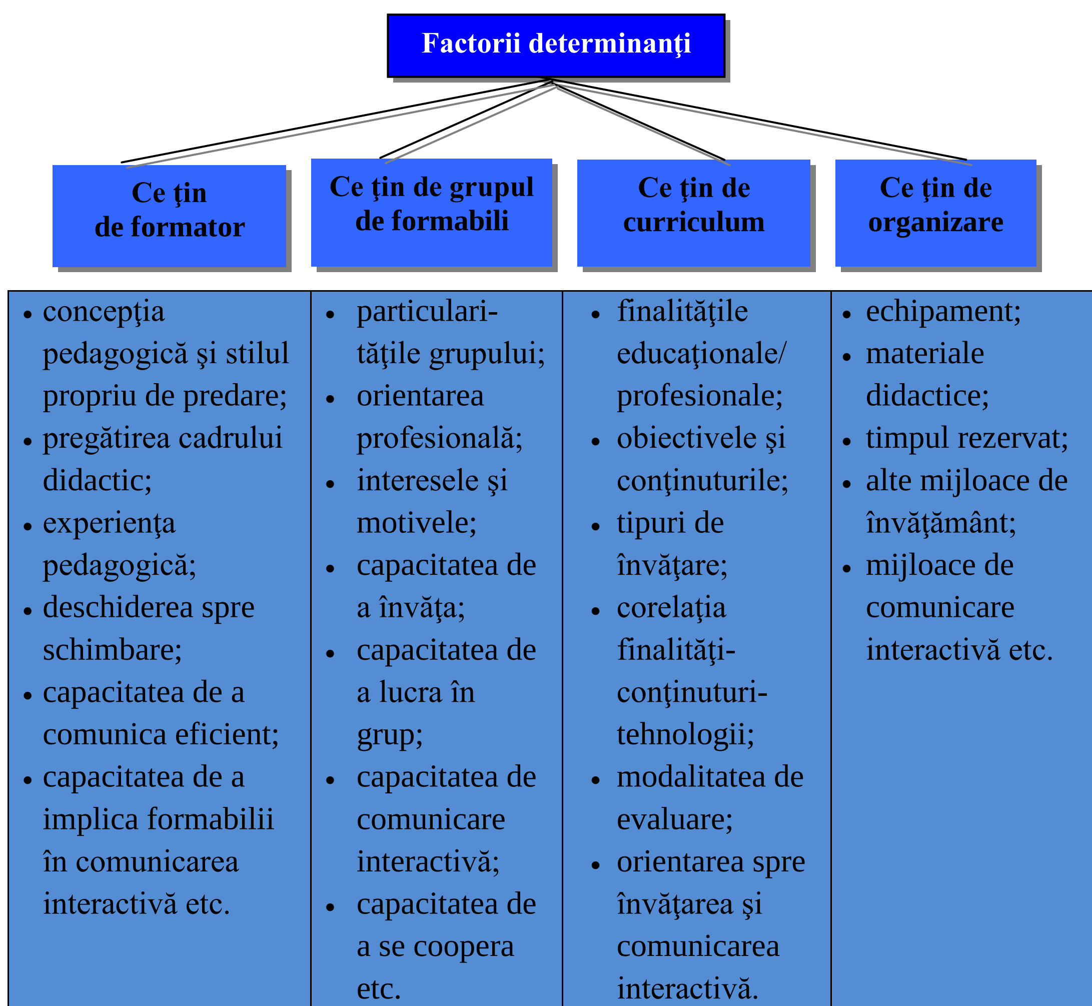

Fig. 7.2. *Factorii ce stau la baza proiectării strategiei didactice interactive*

Factorii ce stau la baza proiectării strategiilor didactice interactive. Proiectarea strategiilor didactice depinde şi de un sistem de factori (Figura 7.2) ce ţin de: cadrul didactic/formator, grupul de formabili, tehnologia abordată, curriculum, organizarea învăţământului şi resursele materiale/instrumentale:

1) *Factorii ce ţin de cadrul didactic/formator* se deduc din analiza concepţiei pedagogice, personale, din tradiţii şi experienţe personale şi *instituţionale, din gradul de deschidere spre inovaţii etc.*

2) *Factorii ce ţin de grupul de formabili* se deduc din particularităţile acestora, nevoile, motivele privind alegerea profesiei şi pentru învăţare, experienţele lor cognitive, sociale şi afective.

3) *Factorii ce ţin de curriculum* se identifică în raport cu competenţele profesionale şi intelectuale, cu conceptul de curriculum de formare, cu gradul de interconexiune şi interactivitate etc.

4) Factorii ce ţin de organizarea procesului de formare şi de resursele materiale se încadrează în dimensiunea timpului necesar pentru o anumită strategie didactică, inclusiv celei interactive, a spaţiului academic care este la dispoziţie etc.

VIII. SUGESTII DE EVALUARE

Evaluarea şi validarea achiziţiilor dobândite de personalul didactic în cadrul cursurilor de formare profesională continuă se efectuează prin sistemul de recunoaştere, echivalare şi acumulare a creditelor profesionale transferabile.

Conceptul de evaluare a procesului de formare profesională continuă. Evaluarea rezultatelor formării, în contextul predării-învăţării-cercetării, reprezintă componenta centrală a procesului de formare profesională continuă, dar şi decisivă privind funcţionalitatea Departamentului Formare Profesională Continuă din cadrul Universităţii de Stat de Educaţie Fizică şi Sport.

Evaluarea este şi un mijloc de bază de realizare a feedback-ului, care oferă informaţiile de autoreglare necesare pentru luarea deciziilor de ameliorare/dezvoltare a procesului de formare profesională continuă.

În acest context deducem că:

a) evaluarea este un proces, o activitate etapizată, desfăşurată în timp;
b) este o componentă indispensabilă a procesului de formare;
c) nu se rezumă la aprecierea formabililor, ci vizează domenii şi probleme mult mai complexe;
d) implică măsurări, comparaţii, aprecieri etc. ce permit adoptarea unor decizii menite să îmbunătăţească procesul de formare profesională.

Evaluarea este un demers didactic prin care se delimitează, se identifică şi se furnizează informaţiile despre randamentul academic, ca temei pentru luarea deciziilor ulterioare.

Procesul evaluării randamentului academic presupune următoarele acţiuni relativ distincte: măsurarea, aprecierea, valorificarea, adoptarea măsurilor ameliorative/valorizare/decizie.

Obiectul evaluării. *Obiectul evaluării în cadrul cursului de formare profesională continuă* vizează mai multe coordonate, cum ar fi:

- nevoile de formare profesională a formabililor;
- calitatea procesului de formare profesională continuă;
- calitatea curriculumului;
- calitatea tehnologiilor didactice: a formelor, metodelor de predare-învățare-evaluare și a mijloacelor didactice utilizate;
- calitatea mediului/condițiilor de organizare a procesului de formare (a laboratoarelor, bibliotecii, sălilor de sport, condițiilor de alimentare etc.);
- calitatea personalului didactic și managerial;
- calitatea rezultatelor și a randamentului învățării;
- calitatea altor servicii educaționale realizate de către Universitatea de Stat de Educaţie Fizică şi Sport.

Formele şi metodele evaluării. Formele utilizate în evaluarea rezultatelor academice sunt probele orale, scrise şi practice, care pot fi utilizate în cadrul seminarelor şi orelor metodico-practice.

Evaluarea orală este o formă destul de răspândită şi se poate aplica individual sau în grup. Principalul avantaj al acestei forme rezidă în posibilitatea dialogului formator-formabil, în cadrul căruia formatorul apreciază nu doar ce ştie formabilul, ci şi cum se exprimă, cum face faţă unor situaţii problematice, diferite de cele întâlnite pe parcursul orelor.

Formatorul frecvent solicită ca formabilul să-şi motiveze răspunsul la o anumită întrebare şi, finalmente, să-l argumenteze. Totodată, formatorul îl poate ajuta pe formabil cu întrebări suplimentare, atunci când acesta se află în impas.

Dezavantajele acestei forme: se consumă mult timp, este dificil a selecta pentru toţi formabilii examinaţi întrebări cu acelaşi grad de dificultate.

Cum pot fi eliminate aceste dezavantaje? Prin evaluare obiectivă, stabilirea anumitor restricţii cu privire la durata examinărilor orale; formularea clară şi fără ambiguităţi a întrebărilor.

Evaluarea scrisă. În cadrul cursului de formare profesională continuă pot fi utilizate diferite metode de evaluare în scris: testul, chestionarul, referatul, eseul, comentariul etc.

Prin metodele menţionate se asigură uniformitatea subiectelor pentru toţi formabilii supuşi evaluării, precum şi posibilitatea de a examina un număr mai mare de persoane în acelaşi timp.

Metodele de evaluare scrisă nu oferă aceleaşi posibilităţi de investigaţie a pregătirii formabililor (cunoştinţe, deprinderi, abilităţi, capacităţi, competenţe etc.) ca evaluarea orală. În practică, combinarea celor două forme facilitează sporirea calității și a gradului de obiectivitate a procesului de evaluare.

Evaluarea prin activități practice/motrice permite stabilirea nivelului de formare a anumitor deprinderi practice/motrice, capacitatea de „a face” (nu doar de „a şti”). Aceasta se realizează prin mai multe forme, în funcţie de specificul

obiectului de studiu (probe practice/motrice, în cadrul cărora poate fi demonstrată capacitatea de a utiliza cunoştinţele asimilate prin diverse metode). Şi în acest caz este necesar de a fi stabilite unele criterii, norme sau cerinţe pedagogice. Aceste cerinţe nu trebuie să difere de cele formulate pe parcursul orelor şi e necesar să fie cunoscute şi de formabili, împreună cu schema de notare.

Evaluarea formabililor se realizează prin calificative şi credite profesionale. Printre metodele de evaluare (Figura 8.1) pot fi menţionate: portofoliul, chestionarul, testul, probe motrice, proiectul, autoevaluarea etc. Orientându-se spre dezvoltarea competenţei profesionale este important ca formabilii să-şi monitorizeze activitatea, să poată reflecta asupra performanţelor, să fie receptivi la tot ce este nou şi să găsească modalităţi proprii de progres şi autoformare.

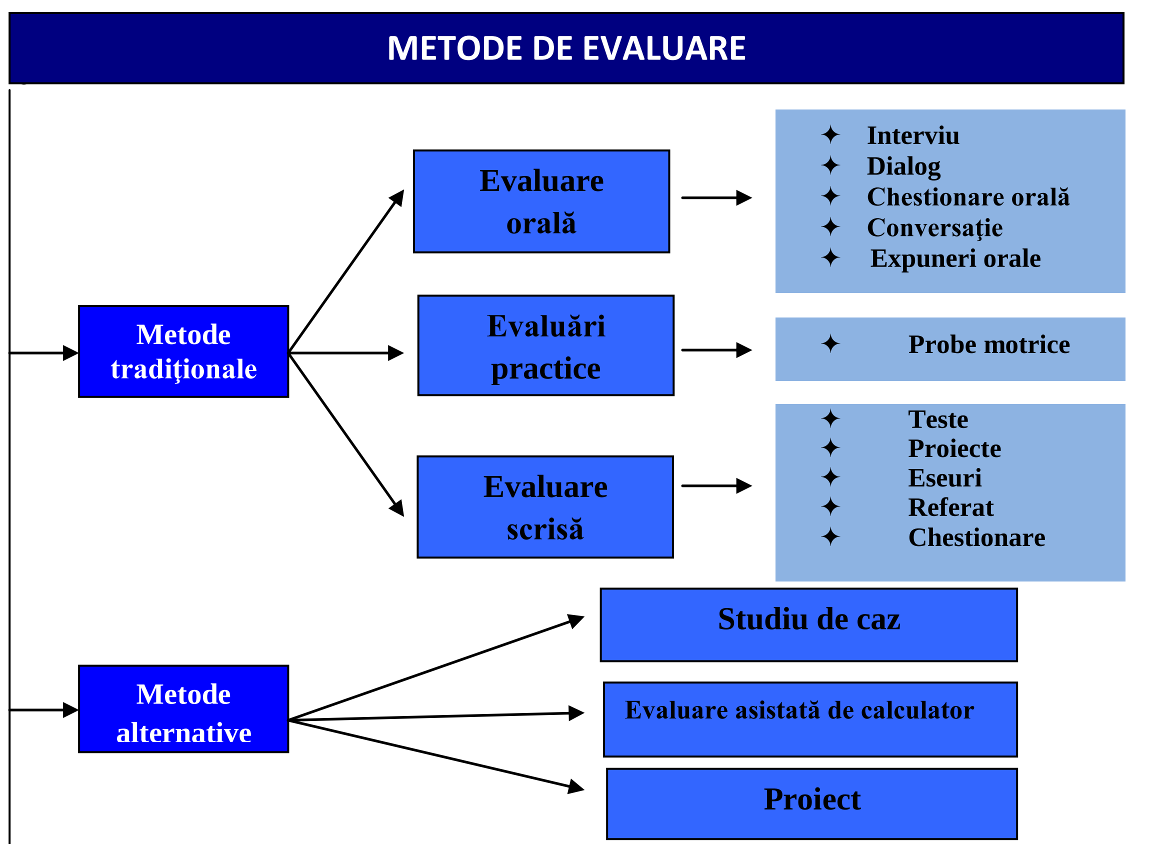

Fig. 8.1. Sistemul metodelor de evaluare

Exigenţe pentru acordarea Certificatului de absolvire a cursurilor de formare continuă. Certificatul se acordă beneficiarilor care au demonstrat:

- grad înalt de dezvoltare a competenţelor cognitive în domeniul educaţiei fizice şi sportului şcolar;

- abilităţi de prelucrare, analiză, elaborare şi interpretare a unui comentariu referitor la un material de actualitate semnificativă, care ţine de problematica educaţiei fizice şcolare contemporane;

- capacităţi de cronometrare a lecţiei practice de educaţie fizică în scopul determinării densităţii pedagogice şi motrice (exprimate în procente);

- competenţe în elaborarea proiectelor didactice pentru diverse tipuri de lecţii (lecţie combinată, lecţie teoretică, lecţie de laborator etc.);

- competenţe psihomotrice în diverse domenii de motricitate (în domeniul atletismului, jocurilor sportive, gimnasticii);

- abilităţi de conlucrare în echipă şi de comunicare eficientă atât cu formatorii cursului, cât şi cu formabilii pe probleme şi soluţii referitoare la educaţia fizică şi sportului şcolar;

- capacităţi de a identifica problemele cu care se confruntă în propria activitate profesională, precum şi capacităţi de a proiecta soluţii întru rezolvarea acestora;

- spirit şi atitudine pentru o perfecţionare profesională continuă, prin intermediul autoinstruirii conştiente şi sistematice;

- priceperi şi deprinderi digitale.

BIBLIOGRAFIE

(în limba română)

1. Afanas A. Eficacitatea și calitatea programelor de formare profesională continuă în sistemul educațional. În: Perspectivele și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației. Materialele Conferinței științifice internaționale. Vol. II. Cahul: Univ. de Stat „B. P. Hașdeu” din Cahul, 2017.
2. Boguș B.Curriculum la disciplina Educația fizică: Suport didactic. Chișinău, 2012. 134 p.
3. Boian I., Bicherschi Ş., Sava P. Concepţia educaţiei fizice şi sportului în învăţământul preuniversitar. Chişinău, 1998. 24 p.
4. Cadrul de referință al Curriculumului Național. Chișinău: IȘE, 2017. 74 p.
5. Chicu V., Solovei R., Hadîrcă M., Paniș A., Cara A. Formarea continua a cadrelor didactice în contextual educației centrate pe cel ce învață. Chișinău: CEP USM, 2010.
6. Ciolan L. Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar. Iași: Polirom, 2008.
7. Cristea S. Dicţionar de pedagogie. Chişinău-Bucureşti: Grupul Editorial Litera Educaţional, 2002.
8. Cristea S. Fundamentele pedagogiei. Iaşi: Polirom, 2010.
9. Cristea S. Managementul organizației școlare. București, 2004.
10. Cristea S., Stanciu F. (coord.). Fundamentele educaţiei. Vol. I. Bucureşti: PRO Universitaria, 2010.
11. Codul Educației al Republicii Moldova. Chișinău: Monitorul Oficial.nr.319-324 (4958-4963) din 24.10.2014. 35p.
12. Curriculum Național. Învățământul primar. Aria curriculară Sport. Educație fizică. Chişinău: Lyceum, 2018. P. 130-150.
13. Dumbrăveanu R., Pâslaru V., Cabac V. Competenţe ale pedagogilor: interpretări. Programul Tempus IV Teacher Education Review and Update of

Curriculum, Chişinău: Continental Grup (F.E.-P. „Tipografia Centrală”), 2014. 192 p.

14. Educația fizică: curriculum pentru învățământul gimnazial (clasele V-IX). Chișinău: Liceum, 2010. 52 p.
15. Educația fizică: curriculum pentru clasele a X-a – a XII-a. Chișinău: Știința, 2010. 28 p.
16. Educație pentru o societate a cunoașterii: Cadrul de referință al noului Curriculum Național. În: Studii de politici educaționale. IPP, Chișinău, 2015.
17. Filipov V., Sava P. Educație fizică. Ghid de implementare a curriculumului modernizat în învățământul liceal. Chișinău: Știința, 2007. 108p.
18. Focşa-Semionov S. Învăţarea autoreglată. Chişinău: Epigraf, 2010.
19. Grimalschi T., Boian I. Educaţia fizică. Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta primară şi gimnazială. Chişinău: Liceum, 2011. 95 p.
20. Guţu Vl. (coord.) Management educaţional. Ghid metodologic. Chişinău: CEP USM, 2013. 533 p.
21. Guţu Vl. Curriculum educaţional. Cercetare. Dezvoltare. Optimizare. Chişinău: CEP USM, 2014. 230 p.
22. Guţu Vl., Achiri I. Evaluarea curriculumului şcolar. Ghid metodologic. Chişinău: Print-Caro SRL, 2009.
23. Guțu A., Muraru E., Todos P. Repere conceptuale privind implementarea și îmbunătățirea Sistemului de Management al Calității în instituțiile de învăţământ Superior din Republica Moldova. Chişinău, 2008.
24. Kovacs M., Văcăreţu A.-S. Evaluarea autentică în sistemul de formare continuă a cadrelor didactice. Ghid pentru furnizorii de programe de formare continuă pentru cadre didactice. Chişinău: Print-Caro, 2012.
25. Nahaba L. (coord.). Ghid de proiectare a activităților de formare în educația adulților. Centrul Educațional PRO DIDACTICA, Biroul DVV International în Moldova Chişinău: Bons Offices, 2016. 86 p.

26. Neculau A. Educația adulților: Experiențe românești. Iași: Ed. Polirom, 2004. 224 p.
27. Negreţ-Dobridor I. Teoria generală a curriculumului educaţional. Iaşi: Polirom, 2008.
28. Regulament cu privire la formarea continuă a adulților. Hotărâre de Guvern nr. 193 din 24.03.2017.
29. Sava P. Educația fizică. Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta liceală. Chișinău: Ed. Cartier, 2010. 100 p.
30. Singer M. Realizarea unui curriculum centrat pe competenţe – o provocare asumată. În: Revista de Pedagogie. Bucureşti: ISE, 2003.
31. Strategia de dezvoltare a educaţiei pentru anii 2014-2020 „Educaţia-2020”, aprobat prin HG nr. 944 din 14.11.2014. Publicat: 21.11.2014 în Monitorul Oficial Nr. 345-351. Art. nr. 1014.
32. Strategia de dezvoltare a culturii fizice și sportului în Republica Moldova pentru anii 2015-2020. Chișinău: MTS, 2014. 27 p.

în alte limbi

33. Henry J., Cormier V. Qu’est-ce qu’une compétence? In: Les archives de DISCAS, 2006.
34. Roegiers X. La pédagogie de l'intégration. En bref. Mars, 2006.